

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/21/2018
Identifikačné číslo spisu:	4205206731
Dátum vydania rozhodnutia:	26.02.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:4205206731.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiiteľke O. Z., rodenej O., narodenej XX. decembra XXXX, zomrelej XX. októbra XXXX, naposledy bývajúcej v D., Z. XX, za účasti dedičov L.. M. Z., bývajúceho v D., Z. XXXX/XX, a O. C., bývajúcej v D., Z. XX, zastúpenej Mgr. Elenou Szabóvou, advokátkou so sídlom v Nových Zámkoch, Hlavné nám. 7, o prejednanie dedičstva, vedenej na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 4 D 507/2005, o dovolaní dedičky O. C., proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. januára 2017 sp. zn. 6 CoD 6/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 9. mája 2016 č. k. 4 D 507/2005-385 určil všeobecnú cenu dedičstva sumou 13 086,62 eur bez dlhov, ktorá je zároveň aj čistou hodnotou dedičstva. V zmysle ust. § 175q písm. d/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov, a to hnutelnosti a iné majetkové práva - 28 ks cenných papierov emitenta VÁHOSTAV, a.s., IČO: 0031561420, ISIN: CS0005061753, v menovitej hodnote 1 000,- Sk (33,19 eur) za 1 ks O. C. a L.. M. Z., každému v počte 14 ks; - 36 ks cenných papierov emitenta Eastern Sugar Slovensko, a.s., IČO: 0031411878, ISIN: CS0009006853 v menovitej hodnote 1 000,- Sk (33,19 eur) za 1 ks, O. C. a L.. M. Z., každému v počte 18 ks; nehnuteľnosti v kat. úz. D., zapísané na LV č. XXXX parcely registra "C" evidované na katastrálnej mape ako parc. č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 894 m², parc. č. XXXX/XX - záhrady vo výmere 1 654 m², parc. č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 27 m², stavba rodinný dom súp. č. XXXX na parc. č. XXXX/XX - garáž súp. č. XXXX na parc. č. XXXX/XX, podiel vedený pod B3 v 1/2 O. C. a L.. M. Z., každému v 1/4. Zároveň schválil odmenu notárky ako súdnej komisárky - M.. G. D. v sume 164,- eur a náhradu hotových výdavkov v sume 13,95 eur, DPH v sume 35,59 eur, spolu v sume 213,54 eur a na ich náhradu zaviazal L.. M. Z. a O. C., každého v sume 106,77 eur najneskôr do 15 dní od právoplatnosti uznesenia. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že po poručiiteľke bolo prejednané dedičstvo pod sp. zn.

D/XXXX/XXXX, ktoré nadobudlo právoplatnosť 28. septembra 1999. Dňa 1. júla 2005 podal syn poručiťky L.. M. Z. návrh na prejednanie novoobjaveného dedičstva, a to na základe rozsudku Okresného súdu Komárno z 12. augusta 2004 č. k. 4 C 39/1999-236 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 25. januára 2005 sp. zn. 6 Co 268/2004. Na základe výpisu z účtu majiteľa cenných papierov vyhotoveného 28. marca 2006 Centrálnym depozitárom cenných papierov SR, a.s. bolo súdom prvej inštancie zistené, že poručiťka je vlastníčkou cenných papierov. Pri určení všeobecnej hodnoty dedičstva okresný súd vychádzal z hodnoty nehnuteľnosti určenej znaleckým posudkom znalca L.. U. M. č. 107/98 z 22. februára 1998 a z menovitej hodnoty cenných papierov v zmysle výpisu základných údajov majiteľa cenných papierov vydaného Centrálnym depozitárom cenných papierov SR, a.s. Ako súd prvej inštancie uviedol, na listinu o vydedení L.. M. Z. predloženú O. C. na pojednávaní 11. októbra 2011 neprihliadal z dôvodu, že účastníkom konania pri dodatočnom prejednaní dedičstva sú len tí dediči, ktorí nimi boli v pôvodnom dedičskom konaní, prípadne ich právni nástupcovia. Ďalej uviedol, že vo veci bol stanovený termín pojednávania na 5. apríla 2016 a predvolanie na pojednávanie bolo účastníkom riadne a včas doručené. Listom z 22. marca 2016 účastníčka konania O. C. žiadala odročiť pojednávanie z dôvodu, že sa rozhodla zvoliť si právnu zástupkyňu, súd prvej inštancie jej vyhovel a stanovil nový termín pojednávania na 5. mája 2016 o 13.00 hod. Do termínu nového pojednávania dedička O. C. nepredložila žiadne splnomocnenie, ktorým by bola splnomocnila svojím zastupovaním či už advokátku, alebo iného splnomocneného zástupcu. Predvolanie na pojednávanie bolo účastníkom riadne a včas doručené. O. C. 5. mája 2016 (t.j. v deň pojednávania) doručila žiadosť o odročenie pojednávania z viacerých dôvodov, ktoré boli v podaní uvedené, a zároveň toho istého dňa osobne predložila na notársky úrad podanie s názvom „Námietka zaujatosti“, v ktorom namietala zaujatosť notárky M. G. D. z dôvodu, že pojednávanie vytýčené na 5. mája 2016 o 13.00 hod. na základe jej žiadosti a skutočností tam uvedených, notárkou ako súdnou komisárkou odročené nebolo. Namietala zaujatosť notárky M. G. D. aj z dôvodov zistených z iných skutočností, ktoré však bližšie nešpecifikovala a uviedla, že ich potrebuje konzultovať s advokátom a písomnú formu zaujatosti predloží notárskemu úradu do 30 dní. V predmetnom podaní zároveň žiadala na základe uvedených dôvodov vytýčené pojednávanie odročiť. Na riadne stanovené pojednávanie na 5. mája 2016 o 13.00 hod. sa dedička O. C. riadne a včas nedostavila a ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania a predvolanie mala riadne vykázané. S poukazom na § 119 ods. 1 O.s.p. konštatoval, že dedička O. C. nepreukázala dôležitý dôvod na odročenie pojednávania a s poukazom na § 15a ods. 3 O.s.p. konštatoval, že podanie dedičky O. C. označené ako „Námietka zaujatosti“ nespĺňa zákonné náležitosti. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd prvej inštancie uzavrel, že po dôkladnom preskúmaní obidvoch podaní účastníčky O. C., notárka ako súdna komisárka správne rozhodla, že nie sú splnené podmienky na odročenie pojednávania, je potrebné pojednávanie uskutočniť a tak okrem iného aj z dôvodu zásady hospodárnosti konania pokračovala v konaní bez prítomnosti dedičky O. C. s poukazom na ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p., nakoľko bol právoplatne daný okruh dedičov a aj predmet dedičstva. Účastník konania L.. M. Z. námietky voči priebehu konania nemal, žiadal, aby súd pokračoval v konaní a vydal uznesenie, v ktorom potvrdí dedičstvo v zmysle ustanovenia § 175q písm. d/ O.s.p. podľa dedičských podielov, nakoľko k dohode účastníkov určite nedošlo a nedôjde. S poukazom na uvedené, keďže medzi dedičmi nedošlo k dohode o vyporiadaní dedičstva, bol daný predmet konania a okruh účastníkov, neboli predpoklady na odročenie pojednávania a z dôvodu hospodárnosti konania, potvrdil dedičstvo každému podľa zákonných podielov. Ohľadne časti určenej odmeny M. G. D., notára ako súdneho komisára, uviedol, že táto bola určená v zmysle § 12 vyhlášky č. 31/1993 Z.z. v sume 164,- eur, náhrada hotových výdavkov pozostávajúca z poštovného v sume 13,95 eur, daň z pridanej hodnoty v sume 35,59 eur, spolu sumou 213,54 eur.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 31. januára 2017 sp. zn. 6 CoD 6/2016 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie s poukazom na § 387 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) ako vecne správne potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa s poukazom na § 470 ods. 1, 2, § 220 ods. 2 a § 234 ods. 2 C.s.p., § 395 ods. 1, § 396, § 2 ods. 1, § 161 ods. 1, § 197, § 200 ods. 1, § 203 ods. 1 písm. c/, e/ zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „C.m.p.“) plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, nakoľko bola jeho argumentácia vecne správna, objektívna a presvedčivá. Zdôraznil, že právoplatnými rozhodnutiami bolo určené, že darovacia zmluva uzatvorená medzi darkyňou O. Z.

(poručiiteľkou) a obdarovanou O. C. o prevode nehnuteľnosti je neplatná, preto poručiiteľka svoje vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam nestratila a automaticky je ich vlastníčkou i v čase svojej smrti. Ďalej odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že dedička O. C. vo svojej žiadosti o odročenie pojednávania neuviedla žiadne dôležité dôvody, pre ktoré by pojednávanie 5. mája 2016 malo byť odročené. Námietku nemožnosti nahliadnuť pred pojednávaním do dedičského spisu vyhodnotil odvolací súd za irelevantnú, nakoľko predvolanie na pojednávanie bolo účastníčke doručené dňa 1. apríla 2016 (č.l. 374 spisu) a hoci dedičský spis bol 2. mája 2016 odovzdaný na súd prvej inštancie a vrátený na notársky úrad bol dňa 5. mája 2016 o 08.00 hod., účastníčka mohla nahliadnuť do dedičského spisu na notárskom úrade pred 3. májom 2016 ako aj v deň pojednávania, nakoľko sa tento spis na notárskom úrade fyzicky nachádzal. Odvolací súd považoval za správne konštatovanie súdu prvej inštancie, že zdravotný stav dedičky O. C. jej umožňoval dostaviť sa k notárke necelé dve hodiny pred začiatkom pojednávania, a preto nebol dôvod na odročenie pojednávania. Ohľadne vznesenej námietky zaujatosti dedičkou O. C. z 5. mája 2016 voči notárke odvolací súd konštatoval nesplnenie náležitosti v zmysle § 15a ods. 3 O.s.p., preto považoval za správne, že notárka pristúpila k uskutočneniu pojednávania a v jeho konaní v neprítomnosti dedičky O. C., nakoľko bol právoplatne daný okruh dedičov ako aj predmet dedičstva, s tým, že dedičská spôsobilosť L.. M. Z. bola jednoznačne daná. Odvolací súd ďalej uviedol, že na úhradu odmeny boli správne zaviazaní v zmysle § 140 ods. 3 O.s.p. obaja dediči. V závere odvolací súd podotkol, samotným konaním dedičky O. C. dochádzalo k priesťahom v konaní, k spochybňovaniu dedičskej spôsobilosti L.. Z., k oddiaľovaniu skončenia konania rôznymi procesnými konštrukciami a obštrukciami, pričom takéto konanie nemôže požívať súdnu ochranu.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dedička O. C. (ďalej aj „dedička“ alebo „dovolateľka“) dovolanie s tým, že súdy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Podľa dovolateľky bola porušená zásada predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, bol aplikovaný nesprávny právny predpis, nesprávne zistený skutkový stav a vec bola nesprávne právne posúdená. Namietala, že súdy nižších inštancií neprihliadli k spornosti predmetu dedičstva pre jeho nadobudnutie vydržaním, nedošlo k informovaniu o tom, či žiadosti dovolateľky ako účastníka konania o odročenie pojednávania nariadeného na 5. mája 2016 bude alebo nebude vyhovené, ďalej, že došlo k neaplikovaniu poučovacej povinnosti podľa § 5 O.s.p. zo strany súdu prvej inštancie ohľadne nedostatkov námietky zaujatosti voči notárke, že došlo k znemožneniu riadnej prípravy na dedičské pojednávanie nariadeného na 5. mája 2016 a teda k nedodržaniu päťdňovej lehoty na prípravu pojednávania. Dovolateľka zároveň namietala aj aplikáciu nesprávneho procesného predpisu na dedičské konanie odvolacím súdom v rozpore s § 396 ods. 1 C.m.p. Z týchto dôvodov dovolateľka žiadala napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Dedič L.. M. Z. vo svojom vyjadrení k dovolaniu zdôraznil, že dovolanie dedičky O. C. je ďalšou obštrukciou na oddialenie pokojného užívania dedičstva po rodičoch, ktoré dodnes nie je doriešené od roku 1999 a navrhol dovolanie zamietnuť ako nedôvodné.

5. Na konanie o dedičstve sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok. Podľa prechodného ustanovenia § 395 ods. 1 C.m.p., ak § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 395 ods. 2 C.m.p. (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) účastníčka, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V zmysle § 2 ods. 1 C.m.p. sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného

sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže C.m.p. neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení C.s.p. pre konanie o dovolaní dedičky.

8. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti Civilného sporového poriadku, resp. Civilného mimosporového poriadku treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

10. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu do 30. júna 2016 považovala za vady zmätočnosti najzávažnejšie procesné nesprávnosti, ktoré bez ďalšieho viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (1 Cdo 345/2014, 2 Cdo 43/2012, 3 Cdo 98/2005, 4 Cdo 344/2014, 5 Cdo 101/2015, 6 Cdo 292/2013, 7 Cdo 500/2014, 8 ECdo 259/2014). Aj za účinnosti novej právnej úpravy je aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale len zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015).

14. Podľa presvedčenia žalobkyne je jej mimoriadny opravný prostriedok prípustný podľa § 420 písm. f/ C.s.p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý

proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

15. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku, resp. v danom prípade predmetu dedičského konania.

16. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ nemôže byť ani časť rozhodnutia (jeho odôvodnenie), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

17. Dovolaťka tvrdí, že došlo k porušeniu predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, bol aplikovaný nesprávny právny predpis, nesprávne zistený skutkový stav, nebolo prihliadnuté na vydržanie a vec bola nesprávne právne posúdená, ďalej namietala absenciu poučovacej povinnosti zo strany súdu, ohľadne nedostatkov námietky zaujatosti voči notárke, ako aj nedodržanie päťdňovej lehoty na prípravu pojednávania pred súdom prvej inštancie a neodrobenie pojednávania, na základe čoho je napadnuté uznesenie nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné a nesprávne právne odôvodnené, preto ňou namietané okolnosti zakladajú vadu zmätočnosti.

18. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality odôvodnenia) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila (len) tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Vada tejto povahy nebola považovaná za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania. S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

19. Na záse, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Podľa právneho názoru veľkého senátu sa zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, nedotkli podstaty a zmyslu tohto stanoviska; vzhľadom na to treba predmetné stanovisko považovať za aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po uvedenom dni.

20. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinělých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V odôvodnení napadnutého uznesenia odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery; medziiným uviedol dôvody, prečo bola jednoznačne daná dedičská spôsobilosť L.. M. Z. s poukazom na už prebehnuté a právoplatné skoršie prejednanie dedičstva po poručiťke, vyjadril sa zároveň k existencii novoobjaveného majetku, ktorého vlastníctvo poručiťkou v čase jej smrti bolo určené právoplatnými rozhodnutiami v sporovom konaní, ďalej odvolací súd vyhodnotil neexistenciu dôležitých dôvodov pre odročenie dedičského pojednávania i ako správny vyhodnotil postup súdu prvej inštancie ohľadne neprihliadania na námietku zaujatosti, ktorá nemala zákonom predpísané náležitosti, zároveň konštatoval zachovanie zákonnej lehoty na prípravu dedičského pojednávania. Je preto celkom zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol; odôvodnenie jeho rozhodnutia má náležitosti v zmysle § 393 C.s.p. (resp. § 157 O.s.p.). Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

21. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nad rámec dovolacieho prieskumu najvyšší súd považuje za potrebné zdôrazniť, že novým civilným kódexom nedošlo k podstatnej zmene právnej úpravy vedenia dedičského konania oproti úprave obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku. Pokiaľ by teda odvolací súd aj aplikoval na dedičské konanie nesprávny právny predpis, táto skutočnosť nezakladá porušenie práva dovolateľky na spravodlivý proces. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového konania.

22. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu do 30. júna 2016 sa vyskytovali námietky dovolateľov týkajúce sa nedostatkov v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, prípadne nesprávnosti hodnotenia výsledkov dokazovania. Najvyšší súd vo vzťahu k takýmto námietkam dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

23. Dovolateľka zastáva názor, podľa ktorého je dovolaním napadnuté uznesenie nepredvídateľné. Najvyšší súd už za predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, podľa ktorého predvídateľné je rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup súdu v konaní a pri rozhodovaní (viď sp. zn. 3 Cdo 236/2010, 7 Cdo 42/2010, 5 Cdo 210/2013). V rozhodnutí R 56/2012 najvyšší súd vyslovil názor, že pokiaľ sa odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozhodnutia v plnom rozsahu stotožnil s

dôvodmi prvoinštančného rozhodnutia a nad ich rámec uviedol ešte aj ďalšie, z pohľadu dovtedajšieho konania nové dôvody, jeho rozhodnutie nie je rozhodnutím prekvapivým a taký postup súdu nie je odňatím možnosti realizovať procesné oprávnenia účastníka konania. V danom prípade sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie a so zreteľom na uvedené nemožno jeho rozhodnutie považovať za prekvapivé, nerešpektujúce právo na spravodlivý súdny proces.

24. Pokiaľ dovolateľka tvrdí, že súd prvej inštancie na pojednávaní vedenom súdnou komisárkou dňa 5. mája 2016 vec meritorne prejednával, napriek tomu, že svoju neprítomnosť listom zo 4. mája 2016 ospravedlnila z dôvodu nedodržanej zákonnej lehoty na prípravu pojednávania v zmysle § 115 ods. 2 O.s.p. a aj napriek zároveň ňou podanej námietke zaujatosti z 5. mája 2016 voči súdnej komisárke, ktorú súdna komisárka vyhodnotila ako nemajúcu náležitosti podľa § 15a ods. 3 O.s.p. a ju o zákonných náležitostiach podľa § 5 O.s.p. nepoučila, ani jej neoznámila, ako vyhodnotila jej žiadosť o odročenie pojednávania a vo veci konala, dovolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie prostredníctvom poverenej súdnej komisárky v danej veci konal za účinnosti právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 (Občianskeho súdneho poriadku).

25. Právo účastníka, aby jeho vec bola prejednaná verejne a v jeho prítomnosti, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že by súd nemohol konať a rozhodnúť vo veci bez prítomnosti účastníka, ale tak, že súd je povinný účastníkovi poskytnúť priestor na uplatnenie tohto práva. Uvedená požiadavka je vyjadrená hlavne v ustanovení § 115 ods. 2 O.s.p., ktoré súdu ukladá predvolať účastníkov na pojednávanie tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať. Je na účastníkovi, či využije svoje právo zúčastniť sa pojednávania na súde. Ak účastníkovi bráni určitá prekážka v účasti na pojednávaní, mal by z tohoto dôvodu požiadať o odročenie pojednávania, pričom treba súdu oznámiť dôvod tejto žiadosti. Ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. súdu umožňuje prejednať vec aj v neprítomnosti takéhoto účastníka, ktorý - hoci riadne predvolaný - sa nedostavil na pojednávanie, ani nepožiadaval z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Z tohto predpokladu vychádza aj ustanovenie § 119 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

26. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie postupoval v súlade s § 115 ods. 2 O.s.p. ako i s § 101 ods. 2 O.s.p. Súdna komisárka nariadila pojednávanie na deň 5. apríla 2016, na ktoré boli dedičia riadne predvolaní (č. l. 369 a 370 spisu) a ktoré bolo z dôvodu žiadosti dedičky odročené na nový termín 5. mája 2016. Predvolanie na nový termín dedičského pojednávania bolo dovolateľke riadne doručené 1. apríla 2016 (č. l. 374 spisu). Z toho dôvodu je nepravdivé tvrdenie dovolateľky o nedodržaní lehoty na prípravu pojednávania stanovenej v § 115 ods. 2 O.s.p. a správne teda súdna komisárka postupovala, keď pojednávanie 5. mája 2016 podľa § 101 ods. 2 O.s.p. uskutočnila.

27. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že dovolateľka požiadala súdnu komisárku o vyjadrenie a vydanie úradného záznamu, či dedičské pojednávanie 5. mája 2016 bude alebo nebude odročené, s tým, že súdna komisárka oznámila dedičke, že takýto úradný záznam nie je oprávnená vydať a vopred sa ani nevyjadrí k otázke konania pojednávania. Podľa § 119 ods. 4 O.s.p. ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, keď sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise. V danom prípade súdna komisárka nezistila existenciu dôležitého dôvodu na odročenie pojednávania podľa § 119 ods. 1 O.s.p., preto nemožno hovoriť o jej postupe v rozpore s § 119 ods. 4 O.s.p. Povinnosť súdu, resp. súdnej komisárky postupovať podľa § 119 ods. 4 O.s.p. by bola daná len v prípade, ak by k odročeniu pojednávania z dôležitých dôvodov došlo. V danom prípade bola dedička riadne predvolaná na dedičské pojednávanie na 5. mája 2016 s dostatočným časovým predstihom, preto jej nebolo potrebné nariadenie tohto termínu pojednávania opätovne oznamovať.

28. Pokiaľ dedička namieta nesprávny postup súdu prvej inštancie, keď ju súdna komisárka nepoučila o nedostatkoch vznesenej námietky zaujatosti podanej 5. mája 2016 a bez ďalšieho na túto námietku neprihliadala a pojednávanie 5. mája 2016 uskutočnila, dovolací zistil, že súd prvej inštancie

prostredníctvom súdnej notárky už v predvolaní na pojednávanie na 5. apríla 2016, ktoré bolo doručené dovolateľke 29. februára 2016 (č. l. 369 spisu), a v predvolaní na pojednávanie na 5. mája 2016, ktoré bolo doručené dovolateľke 1. apríla 2016 (č. l. 374 spisu), dovolateľku poučil v zmysle § 52, § 53, § 147 ods. 1, § 120 ods. 2, § 101 ods. 2 O.s.p., ďalej aj podľa § 15a ods. 1 až 5 O.s.p., § 17 ods. 1, 2 O.s.p. a podľa § 119 ods. 1 až 3 O.s.p., a teda aj o náležitostiach, ktoré má námietka zaujatosti obsahovať. Preto, ak námietka zaujatosti z 5. mája 2016 nespĺňala náležitosti podľa § 15a ods. 3 prvej vety O.s.p., súdna komisárka postupovala správne, pokiaľ na ňu podľa § 15a ods. 3 druhej vety O.s.p. neprihliadala a vo veci konala. Správne bol aj tento dôvod vyhodnotený súdnou komisárkou podľa § 119 ods. 1 O.s.p. ako dôvod, ktorý nie je dôležitý na odročenie pojednávania.

29. Postupom súdu prvej inštancie prostredníctvom súdnej komisárky, ktorý sa nepriečil zákonu, nemohlo z vyššie uvedených dôvodov uvedených dedičkou dôjsť k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.

30. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie dedičky je procesne neprípustné; vzhľadom na to jej dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p.

31. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 52 C.m.p. a § 451 ods. 3 C.s.p.

32. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.